

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

مدرسه علمیه فاطمیه کرمان

موضوع تحقیق:

حقوق فرزندان بر والدین از دیدگاه اسلام

استاد راهنما:

سرکار خانم فاطمه معین الدینی

پژوهشگران:

افسانه حسنی نیا

عصمت طهماسبی

عصمت عبدالهی

تابستان ۱۳۹۵

چکیده

حقوق به معنی مجموع مقررات که بر اشخاص از این جهت که در اجتماع هستند و حکومت می کنند و همچنین شامل مجموعه مقررات و قواعد و اصولی می شود که روابط و مناسبات میان اجتماعات و افراد جامعه را به نحو متقابل تنظیم می کند. خانواده به عنوان اولین کانونی که فرد در آن قرار می گیرد و دارای اهمیت شایان توجهی است و مراعات حقوق فرزندان هم ضامن سعادت دنیا و آخرت والدین و فرزندان است و هم موجب سلامت جامعه‌ی انسانی می گردد. بنا براین والدین باید توجه داشته باشند که تأمین نیازهای مادی و معنوی فرزندان از جمله حقوقی هستند که فرزندان بر گردن والدین دارند. بر این اساس تحقیق حاضر به هدف تبیین حقوق فرزندان از دید گاه اسلام به روش تو صیفی برشته ی تحریر در آمده است .

کلید واژه ها: اسلام، Islamic، حقوق، emolument، تعلیم، doctrine

، تربیت، culture

فهرست مطالب

Contents

۱	مقدمه.....
۲	فصل اول.....
۲	حقوق مادی فرزندان.....
۲	مقدمه.....
۲	۱-۱- تأمین نیازها.....
۴	۱-۲- تربیت اقتصادی.....
۶	۱-۳- آینده نگری والدین در وصیت.....
۷	۱-۳- حضانت.....
۸	۱-۴- حق نام.....
۱۰	۱-۵- حق تابعیت.....
۱۴	فصل دوم.....
۱۴	حقوق معنوی فرزندان.....
۱۴	مقدمه.....

نوشتار اول: تربیت اخلاقی فرزندان ۱۵

۱-۲- عدالت ۱۵

۲-۲_ عمل به وعده ۱۹

۳-۲_ موعظه و نصیحت ۲۲

۴-۲_ آموزش ادب ۲۴

۵-۲_ گزینش دوست مناسب برای فرزند ۲۵

۶-۲_ زمینه سازی برای عبادت و مسائل معنوی ۲۶

۶-۱-۲_ گفتن اذان و اقامه در گوش فرزند ۲۷

۲-۶-۲_ عقیقه کردن فرزندان ۲۸

۲-۶-۳_ اهمیت به سن تکلیف ۲۸

۴-۶-۲_ اهمیت دادن به نماز فرزندان ۲۹

۵-۶-۲_ اهمیت دادن به روزه فرزند ۳۰

۶-۶-۲_ تعلیم قرآن به فرزندان ۳۰

۷-۶-۲_ آشنا سازی با مستحبات ۳۱

۸-۶-۲_ بزرگداشت قیام عاشورا در نظر فرزندان ۳۲

۹-۶-۲- دعای پدر و مادر در حق فرزندان ۳۳

نوشتار دوم: تربیت عاطفی ۳۴

۱-۳_ محبت ۳۴

پیشنهادهای کاربردی

کودک از آغاز طفولیت، تحت تأثیر عوامل گوناگون و محیط اطراف خود قرار می گیرد و نقش پذیری کودک از محیط به اندازه ای که می تواند از رشد و برخی صفات ارثی جلوگیری کند و والدین باید در خانه (که نخستین کانون پرورش استعدادهای فطری کودک است) فرزند خود را با دین آشنا سازند و او را با آداب اسلامی پرورش دهند و کم توجهی آنان به این امر حساس فرزند را از معنویات بیگانه می سازد. از طرفی همه مسئولین نیز اعم از دولت و قانون گذاران جامعه اسلامی و دانشگاهی در اندیشه تولید و ترویج راهبردهایی برای رعایت حقوق فرزندان که باعث تحکیم بنیان خانواده و تربیت دینی می شوند باشند. در غیر این صورت توقع نسلی با تربیت دینی غیر ممکن است طی این مسأله در سطح جامعه و خانواده از طریق مراکز فرهنگی و رسانه ها می تواند به والدین کمک زیادی کند و از مشکلات بسیاری در سطح جامعه خانواده پیش گیری به عمل آورد.

منابع و مأخذ

✽قرآن کریم

✽نهج البلاغه

۱. ابن فارس، احمد، معجم اللغه، محقق عبدالاسلام محمد هارون، ج ۲، مكتب الاسلام،

بی تا.

۲. ابن هشام، عبدالله، سیره ابن هشام، (مترجم: رسولی هاشم)، ج ۱، تهران: کتابچی، ۱۳۷۵.

۳. افروز، غلامعلی، روانشناسی تربیتی، تهران، بی نا، ۱۳۸۵.

۴. امامی، حسن، حقوق فرزندان در اسلام، چاپ هشتم، کتابفروشی اسلامی، ۱۳۷۶.

۵. انصاری، بدر نقی زاده، تورا دوست دارم مادر، چاپ اول، بی جا، بی نا، ۱۳۶۹.

۶. بهشتی، احمد، اسلام و حقوق کودک، چاپ دوم، مرکز انتشارات دارالتبلیغ، بی تا.

۷. پرورش کودک در جهان امروز، قم: دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم، ۱۳۵۲.

۸. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه، ج ۱ و ۲، چاپ یازدهم، بی جا، بی نا، ۱۳۳۶.

۹. جوادی آملی، عبدالله، حق و تکلیف در اسلام، چاپ اول، چاپخانه دفتر انتشارات اسلامی،

۱۳۸۴.

۱۰. جوادى، احمد، دايثره المعارف، ج ۶، چاپ اول، تهران: شهيد محبى، ۱۳۷۶.
۱۱. حاج شريفى، محمدرضا، حقوق كودك بر والدين از نگاه اسلام، چاپ اول، انتشارات
نبى الزهراء، ۱۳۸۶.
۱۲. حر عاملى، الشيخ محمدبن حسين، وسائل الشيعه، ج ۱۵، قم: بى نا، ۱۳۴۶.
۱۳. حجتى، محمدباقر، اسلام و تعليم و تربيت، ج ۱، بى جا، بى نا، ۱۳۸۵.
۱۴. حرانى، الحسن بن الحسين بن الشيعه، تحت العقول، ج ۶، قم: النشر اسلامى، ۱۴۲۱.
۱۵. حيدرى نراقى، محمد، رساله حقوق امام سجاد(عليه السلام)، چاپ اول، محمدى
نراقى، ۱۳۸۹.
۱۶. دشتى، محمد، امام على(عليه السلام) و مسائل حقوقى، چاپ اول، دفتر تبليغات و
تحقيقاتى امير المومنين(عليه السلام)، ۱۳۷۹.
۱۷. دشتى، حسين مصطفى، معاريف المعارف، چاپ اول، موسسه فرهنگى آرايه، بى تا.
۱۸. رشيدپور، عبدالمجيد، تربيت كودك از نظر اسلام، تهران: انجمن اولياء و مربيان،
۱۳۷۸.
۱۹. شبلى، احمد، (ترجمه: محمد حسن ساكت)، تاريخ آموزش در اسلام، ج ۱، تهران،
فرهنگ اسلامى، ۱۳۸۱.
۲۰. شريعتمدارى، على، تعليم و تربيت اسلامى، بى جا، بى نا، ۱۳۶۰.

۲۱. طالقانی، نظرعلی بن سلطان طالقانی، (محقق: مهدی طیب)، نشر سفینه، ۱۳۸۶.
۲۲. طباطبایی، علی، کتاب النکاح، تهران، ۱۲۳۱.
۲۳. طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الاخلاق، ج ۱، قم: شریف رضی، ۱۳۷۰.
۲۴. قائمی، علی، خانواده و نیازمندی های کودکان، تهران، بی نا، بی تا.
۲۵. قریشی، باقر شریف، نظام تربیتی اسلام، چاپ اول، بی جا، فجر، ۱۳۶۲.
۲۶. قمی، شیخ عباس، سفینه البحار، ج ۱، تهران: صناعی، ۱۳۶۳.
۲۷. کلینی، یعقوب، فروع کافی، ج ۶، تهران: اسلامیه، ۱۴۲۹.
۲۸. مکارم شیرازی، ناصر، اخلاق در قرآن، چاپ اول، مدرسه امام علی(علیه السلام)، ۱۳۷۷.
۲۹. محمدی ملایری، محمد، تاریخ فرهنگ ایران، ج ۴، تهران: توس، ۱۳۷۹.
۳۰. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار، انتشارات صدرا، بی تا.
۳۱. مروجی طبسی، محمدجواد، حقوق فرزندان در مکتب اهل بیت(علیهم السلام)، قم: مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، بی تا.
۳۲. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج ۱۰۴، چاپ دوم، تهران: دارالکتب اسلامی، ۱۳۷۸.

۳۳. مفید، محمد بن محمد، الاختصاص، ج ۱، بی جا، المؤتمر العالمی لالفیه الشیخ

المفید، بی تا.

۳۴. منصور، محمود، روانشناسی رشد و پرورش کودک، ج ۲، تهران: مرکز نشر تهران،

۱۳۷۸.

۳۵. احکام خانواده مطابق فتاوی حضرت امام خمینی(ره)، چاپ بیست و پنجم، قم:

چاپخانه دفتر تبلیغات بی تا.

۳۶. مهرین، مهرداد، گنجینه فرهنگ علوم، ج ۲، تهران: جاویدان، ۱۳۶۳.

۳۷. نجفی، محمدحسن، جواهر الکلام، ج ۳۱، بی جا، بی نا، ۱۳۶۶.

۳۸. نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل، ج ۱۵، چاپ اول، قم: انتشارات آل بیت،

۱۴۰۸.

۳۹. هندی، علاء الدین المتقی - حسام الدین، کنز العمال، چاپ اول، بیروت: موسسه

الرساله، ۱۴۰۹.